

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.

Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegraful Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori neracolate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Stabilind adevăruri...

Vestitul profesor de istorie a dreptului dela universitatea din Zürich, Dr. Fleimer, acordând unui corespondent al ziarului *Világ* interviu, a mărturisit între altele, că *Francisc Rákóczy II* era aderent al ideii federative pentru Ungaria, căci pe monedele lui se vede imprimat următorul tablou simbolic: Naționalitățile Ungariei formează cerc împrejurul unui altar cu inscripția: «*Concurrunt, ut flammam libertatis alant!*...» (Aleargă să alimenteze flacăra libertății).

«Și mă mir, — a încheiat numitul profesor, — cât de mult s'a abătut de atunci politica de naționalități a Ungariei cu totul pe alte cărări...» (*Világ*, 22 Aug. 1918).

Această amintire istorică a învățăturii profesor este proprie a deșteptă unele reflexiuni destul de dureroase pentru cei ce cunosc felurimea nefârșită și simt întreaga povara nedreptății cu care s'au obișnuit adeseori cei dela cârma țării a răsplăți serviciile cele mai credincioase și mai importante ale naționalităților din Ungaria.

Ceeace exprimă inscripția de pe moneda lui *Francisc Rákóczy II*, este adevăr istoric verificat în nenumărate rânduri.

Nu numai în luptele dela începutul secolului al XVIII-lea, care au rodit «abrenunțaiunea» dela Onod și pacea dela Sătmăr (1711), ci și mai înainte ca și mai târziu, — de câte ori a fost țara sau tronul în pericol, — naționalitățile au alergat într-o adevărată întrecere nobilă, să apere tronul și țara, sau — după cuvântul inscripției: *să alimenteze flacăra libertății!*

Dar această flacăra sfântă, ali-

mentată prin șiruri neîntrerupte de jertfe din partea tuturor naționalităților, n'a luminat aici pentru toți de o potrivă.

Monarhia noastră pentru pace

Ministrul de externe, contele *Burrian*, a făcut acum din partea guvernului austro-ungar un nou pas în interesul terminării războiului.

Într-o notă, redactată în limba franceză, se adresează prin mijlocirea statelor neutrale către puterile dusmane și le invită la o discuție confidențială asupra principiilor, sub care s'ar putea încheia pacea generală.

Cuprinsul notei este următorul: Ministrul *Burrian* spune, că puterile din împăria alianțată au făcut în 12 Decembrie 1916 adversarilor un ofert de pace, care deși a fost respins, însemnează totuși un important capitol în istoria acestui război. Din acel moment problema păcii a format centrul dezbaterilor europene, și chiar ale lumii, — dar fără să producă, cel puțin până acum, un rezultat practic.

cu întrebări de tot felul, mi prezintă pe prietinel, care stătea zmerit ca o fată mare: *Ioan Berghia*.

«Scăpați ambii din infernul lui *Dante*, din văile de păcură și pucoasă de sub *Assiagio*, unul cu capul spart de schia granatei dusmane, celalalt cu mâna zdrobită de gloanțele mitraliere, se înfrățiră de a binele în marea strâinilor.

Biruinț primăjia și simțindu-se mai bine, eșiau zilnic în umbra răcoasă a a parcului, întovărășiți de *Eminescu*, *Vlăhuța*, *Coșbuc*, pe cari *Berghia* i-a purtat și prin grădina de oboze, prin prăpăstiile zilelor de urgie.

Numele lui *Berghia* nu-mi era cu totul necunoscut. Celșem mai multe încercări poetice sălășuite de dânsul în foiaș difertelor ziare, cari își mai duc greul vieții în lăunție. Între altele mi spunea acum că de fel e din *Avrig*, satul de naștere și de vecinică odihnă a zbucimăntului răsărit de viața românească: *George Lazar*, și că s'a pregătit pentru slujba de dascăl, în care abia așteaptă să intre. Examenul ultim l-a dat abia în primăvară, cu ocaziunea căruia comisarul era cât pe aci să îl respingă

Ministrul de externe arată după aceasta, că voiața de pace se răspândește în părturi tot mai largi în *ambelle tabere*, și se ocupă de vorbiriile ținute de *Balfour* în Decembrie 1917 și de prezidențului *Wilson* în 12 Februarie și 4 Iulie 1918.

Discuțiile dela o tribună publică la alta, în felul cum s'au rostit până astăzi între bărbații de stat ai difertelor state, n'au fost la adecă alt ceva, decât un șir de monologuri. Li-a lipsit, înainte de toate, *raporiul direct*. Iar, de altă parte, *publicitatea* acestui schimb de păreri nu putea să producă o acțiune roditoare: La orce deferați publice, de soiul acesta, se întrebunțează o formă de elocvență, care are în vedere efectul asupra *massele*.

Ar trebui prin urmare să se aleagă o altă metodă, dacă e vorba de a se face încercarea unei cercetări asupra chestiunii: Cum s'ar putea pune capăt catastrofei de a continua lupta sinucigașă a Europei?

Metoda nu poate fi alta, decât *discuția verbală nemijlocită între reprezentanții guvernelor și numai între dânsii*.

Nădăjdum, — urmează nota ministrului, — că nici unul dintre beligeranților nu va sta la îndoale de a aprobă un asemenea schimb de idei. *Acțiunile războiului n'ar suferi nică o înterupere*.

După a noastră convingere, toți purtătorii războiului sânt dator omenirii, să cerceteze împreună, nu cumva acum, după atâția ani de luptă bogată de jertfe și totuș nedecisă, este cu puțință să se sfârșească groazica încercare.

De aceea guvernul imperial și regal face propunere tuturor statelor beligerante, *să trimită deflegați pentru a deșbate confidențial și în mod ne-*

FOIȘOARA

«Ce-mi ești tu mie?...»

*Ce-mi ești tu mie, blândă copilă:
Un fremăță dulce de melodie,
Strofa înălțată dintr-o cântare,
Sau ești o facă 'n lume pustie?*

*Sau ești luceafăr, lună cu stele,
Ce luminează în noaptea neagră;
Sau cer albastru din înălțime?
— Nu, ci tu mi ești lumea întreagă.*

*Sau ești o sfântă, mândr' amințire,
Din zi de pace înălțătoare?
Răscol pe cerul vieții mele,
Să-mi dai nădejdi și raze de soare.*

Ioan Berghia.

Cugetare

Eu mă tem de Dumnezeu și după Dumnezeu nu mă tem de altul, fără numai de acela ce nu se teme de Dumnezeu.

Ioan Berghia

— O vizită —

Ce repede trez zilele! Parecă numai ieri eram pierdută în parcul uriaș, podoaba de veacuri a unui orașel din apusul monarhiei. Venisem să-mi cercetec o rudă greu rănită în nenorocitele încheștări dela *Piava*.

Umblasem în lipsa adresei precize întreg orașul, din lazaret în lazaret, fără să pot da ochi cu el. Și acum am fost intrat în par, mai mult să mă odihnesc decât să îl admir. Frumusețile grădinei însă mă fermecară și uitând de oboseală, umblam pierdută pe aleiele încălțice, când iată-l colo pe malul unui părașis guraliv, ce coborâ din depărtări înalte, sedea în iarba proaspătă, cu un soldat străin. Era un cadet cu fața blondă, blândă și marcată fin în trăsături de domniță cu privirile azurii pierdute în zare, cu capul înfășurat în albul bandagelor. Uniforma amănnduroa era ciuruită de gloanțe, pătăta de sânge, dar și de sculptorii bani ai împăratului, semn frumos de vieție.

Rudenia, zărindu-mă, sta să nu-și creadă ochilor, și numai după ce mă potopi

pentru o greșală strecurată la despărțirea unui cuvânt unguresc. «Întâmplarea aceasta — zicea — mi-a pricinuit multă amarăciune sulețeașcă.»

În umbrelle înșerării, stând pe marginea lacului din par, ni-a recitat poezii străine și mai multe proprii cu o voce blândă curată cu accentuare și patos de dascăl ardelen. În poeziile lui de început simțeam cum pulsează timide făgăduinți și nădejdi, porniri îndrăsnice către împăriașia personalității. Ici coloa câteva, în cadrele uriașelor svărcolri de patimi dela frontal italian, care răsărir din valurile vremii glasul de adăncă durere a lui *Eminescu*, ori semnarea de sfânt a lui *Vlăhuța*.

Ladul dela *Assiagio* și *Piava* cu vaețele și gemetele de moarte îi coleșteș simțit și mințea. Icoanțele durerii și ale morții atâră de păgâne li poartă gândul să afie rostul vieții, îndeosebi când elintre mîlmea morșilor să vede singurul viu, și nemîlmea afia îl înceacă ispită că poate și pentru el va fi mai bine în momânt, se înfioară însă la gândul, că nu va fi mine, care să fi pusă la capăt o floare, doar și *Maria* care zilnic mergea pe la mamă-sa să întrebce «că Ioan ce mai scrie», l-a uitat.

obligator asupra principiilor unei încheieri de pace, într-un loc din strănitatea neutrală și în timp apropiat, despre care ar fi să se mai hotărască. Delegații ar fi incredințați să expună părerea guvernului lor asupra celorlalte principii și să primească comunicate corespunzătoare despre acestea, precum și să ceară și să dea *lămuriri deschise și sincere* despre toate punctele, care au trebuit să fie stabilite exact.

«Guvernul imp. și reg. are onoarea de a ruga guvernul din... prin binevoitoroarea mijlocire a Excelenței Voastre, ca acest comunicat să fie adus la cunoștința guvernului din...»

Înmânarea notei de pace.

Biroul de corepondență ungară comunică în 16 l. c.:

Nota de pace, pregătită de ministrul de externe, contele *Barian*, a fost înmănată Sâmbătă după amieză, în 14 Septembrie, diplomaților statelor neutrale, pentru a fi remisă în *țările înțelegerii* (precum și Vaticanului). Răspunsul înțelegerii se poate aștepta numai după trecere mai lungă de timp. Nota lui *Barian* a surprins cu totul și *cercurile germane*, deși în mod oficial au fost mai înainte anunțate despre această notă. Germanii accentuează cu toate acestea, că *nota de pace s'a făcut în mod cu desăvârșire neardător*, și că *Germania va dovedi o atitudine de așteptare*.

Deputații de-ai înțelegerii, aflați în Olanda, speră că înțelegerea va răspunde la ofertul de pace; cred însă că răspunsul va fi negativ.

Presa din capitală este de părere că nu greșește, dacă o mare parte a meritului de a face acest pas către pace, este a se atribui *inițiativelor monarhului nostru*.

Școale românești la hotarele Ardealului

Sub titlul acesta ziarul *Pesti Hirpal* află de trebură să facă următoarele destăinuri școlilor românești respective, la chestia plănuitei «*Zone culturale*»:

«Lucrarea patriotică, începută de ministrul Apponyi, pentru înființarea de școale populare ungurești, se vede că este aproape de cădere. Am spus de multe ori că lucrul cel mai bun ar fi fost stabilirea tuturor școlilor; dar atât simțămintele confesionale ale lui Apponyi, cât și ale lui Tisza, i-au

Seara când ziua ostentiv își îmbracă haina cu jale el vede cum să ridica din adâncul pământului o mână cu degetele reci să aprindă «mulțimea luminilor morți pe întinsa albastră oglindă» iar jos în valte

o groapă în zori străbună
Așteptând din gura pământ în seară
în brujă: să-și vină, pornind
Din valuri de țărâ amară.
«Cântecelor lui sânt aspre și lipsite de puterea și darul de a pătrunde la inimă, parcă strălucire anume să ne prezinte un răsunet din cântecile silbatice ale luptelor.

La despărțire am dorit poetului *Berghia* putere și pacință de a cifm mult din autorii noștri clasici și de a adăna și mai mult ideile și sentimentele, putere de a zdrobi lanțurile de robie în care-l înmănușă și *Vlahuță*, iar cadetului *Berghia* - iam dorit ca Dumnezeeu să-l ferească de gloanțe și primejdii, și să ni-l aducă întreg și sănătos acasă, și nu cănte frumusețea văilor și munților noștri și să ne destăinuască șoaptele părelor și ale Oltului.

Ileana Munteanu.

silit pe amândoi să se ferească de aceasta.

Cel mai hotărât mijloc de pază în viitor, ar fi fost închiderea școlilor românești, care se ocupau cu trădarea de patrie, și ridicarea de școale ungurești în locul lor. Lucrul acesta s'a lovit însă de greutăți. Fiind anevoiașă zidirea de clădiri școlare în cursul războiului, Apponyi s'a gândit să cumpere școlile românești pe seama statului. Dar văzând că înmănușarea acestui fapt și-au înălțat glasul conducătorii bisericilor, a pus la cale cupărarea cu sili, adică *exproprierea* edificiilor școlare. Nici planul acesta n'au putut sau n'au cutezat să-l ducă la îndeplinire.

Acum alt năcaz amenință alcătuirea nobilei încercări. Consilierul ministerial *Pogány Frigyes*, dat spre ajutor d-lui comisar guvernamental *Emil Horváth Petrichovich*, care a fost incredințat cu alegerea locului pentru noile școale populare și înghebarea lor, și-a început munca așa, că s'a silit mai întâi de toate să găsească pe seama acestor școale clădirile trebuitoare.

Deoarece în împrejurările de azi nu se putea clădi nimic, a căutat să deschidă școlile cele nouă de stat în clădirile școlilor gr.-or. și gr. cat. românești din comunele în care învâlmântul încetase.

Precum am spus, cele două bisericile n'au fost dispuse să vândă clădirile statului, dar singuricele comune erau pe cale să le *închiriază* pe un timp mai scurt sau mai îndelungat. Consilierul *Pogány* a și luat în chirie clădirile școlilor și are de gând să deschidă în încăperile lor școale nouă ungurești de alungul hotarului.

Socotela consilierului a fost făcută însă fără cărmăruș, deoarece furnicile conducătoare ale bisericilor românești, cu șiretlicurile lor cunoscute, n'au aprobat contractele, având de gând, că în cazul când școlile de stat toțuși se vor deschide în clădirile închiriate, să ridice acuzare și să nimicească prin judecări chiar valoarea contractului și să n'ac scotă din el.

O altă primejdie amenințătoare este faptul, că aceste contracte încheiate în cele mai multe cazuri pe timp scurt, — chiar și atunci când șiretenia cu darea afară din locuință n'ar reuși, — după câțiva ani s'ar sfârși, iar bisericile au îndreptățire să oprească prelungirea contractelor.

Deoarece preoțimea înaltă românească nu va ridica niciodată patriotismul la acel grad, pe urma căruia școlile ce au propovăduit necredință față de stat să înceteze dela sine, se silește, în cele două cazuri arătate, să oprească în mersul lor o mare mulțime din aceste școale ungurești populare, — tocmai din pricina lipsurilor arătate, — un fapt care ar putea însemna poate chiar oprirea acestei acțiuni a guvernului.

Ministrul Apponyi s'a gândit apoi să câștige printr-o lege dreptul de *expropriere* a școlilor. Împlinirea dorinței lui ar fi asigurat susținerea neconfurbată a noilor școale, dar în fața înfăptuirii acestui plan s'au pus piedicări până acum aproape de neînălțat. Cu trecerea timpului și cu creșterea încrederei în sine, ducerea la îndeplinire a planului s'a făcut tot mai greu.

Din pricina aceasta cerem cu cea mai mare tărie, ca guvernul să sară în ajutorul comisarului și să prezinte în parlament cât mai repede planul de lege pentru exproprierea școlilor românești. Căci dacă nu putem păzi hotarele Ardealului cu un brâu de întărituri, cel puțin școlile populare ungurești și grădinițe de copii ungurești trebuie să le înființăm cu orice mijloace.»

Din încheerurile acestui articol sugerat, — după părerea noastră, — din sfârș, se desleagă adevărul că autoritățile bisericilor române stăruesc cu îndărijire pentru apărarea școlilor românești amenințate pe nedrept și fără teme de primejdii desființării, — doar școala, care să se fi făcut înnoată de păcatul trădării, nu există și n'au existat în șirul umilelor noastre pepinere de cultură.

Intruirea congresului național bisericesc. Ziare budapestane află, că ministrul prezident *Wekerle* a înaintat Maiestății Sale ces. și reg. apostolice anunțarea convocării congresului nostru ordinar național bisericesc pe 114 Octomvrie a. c. și zilele următoare.

Reforma administrativă în Ardeal. Politika *Hiradó* primește din Cluj următoarele: În ministerul de interne, sub conducerea ministrului prezident, *Wekerle*, se în sfârșit în chestia reformei administrative și a proporțiilor comitatelor. La pregătirea reformei se va ține seamă în special de raporturile Ardealului.

Din punctul de vedere al intereselor specifice ardeleni, ministrul de interne a informat pe polițianții din Ardeal asupra proiectului și le-a cerut părerea. În Septembrie se va ține în chestia aceasta o anchetă în ministerul de interne cu participarea bărbatilor de specialitate la administrația din Ardeal. Cu ocazia anchetei se va dezbate chestia reformei administrative și din punctul de vedere al naționalităților.

Știrile războiului

Lucrul, care se știe de mult, se constată acum și în comunicatele oficiale date de statul nostru major: Pe frontul din *Franța* participă la lupte nu numai artilerie, ci și *infanterie* austro-ungară. Contrastaț românești pe noi în *Mitla* a fost cucerită puțina trupelor germane retragerea plănuită.

Comunicatul oficial german spune asemenea, că la retragerea între *Meusa* și *Mosela*, regimente austro-ungare prin contraatacuri energice au asigurat mișcarea trupelor germane.

Trupele noastre fac parte din grupul de armată al lui *Gallwitz*, cu menirea de-ai apăra la sud de *Verden* hotarul *Lorenei*.

O nouă declarație de război *Brazilia*, după telegrame din *Washington*, s'a hotărât să intre în foc, și a întrerupt legăturile diplomatice cu Austro-Ungaria.

Atacurile dusemăne pe frontul *apusean*, la *Verden*, s'impresură în *Hindenburg*, se urmeză. Rezultatul lor este neînsemnat.

„Sfârșitul Europei“

Într'un articol în care vorbește despre «Sfârșitul Europei», ziarul suedez *Extra-bladet* scrie următoarele:

Cine crede, că înțelegerea va obține în toamna aceasta decisivă pe frontul de vest, acela va încera o mare desuzie.

Marea ofensivă e numai un episod în războiul în curs, și a intrat acum în sfârșit. Cine cunoste cătuși de puțin puterea militară, politică și economică a Germaniei, acela știe, că o înegununciare a poporului german și a armatei sale nu e de așteptat, călă vreme frontul de vest și viitorul este formidabil, hotărâtoare, nu e obținut.

Nu se știe, ce îl drept, în ce măsură a întrebunțat *Hindenburg* rezervele sale pentru a ține piept vârtejului inimic; dar ne închipuim, că situația Germaniei era cu mult mai grea decât astăzi, atunci când *Rusia* și *Italia* înțelegă o ofensivă ofensivă, a ținut legăți milioanele de soldați germani pe frontul de răsărit.

Și nu trebuie să uităm, că problema alimentară prezintă azi pentru Germania dificultăți cu mult mai puțin și mai mici, ca în anul precedent.

Că să distrugă Germania militaricește, moralicește și economicicește, va trebui înțelegeri un șir nesfârșit de ani. Și încă nu se știe, dacă și atunci va reuși.

Extrabladul acesta mai departe, că prelungirea la înfinit războiului va slăbi Europa pentru toatășuna și o va arunca sub influența comercială și culturală a Americii și Japoniei. Central financiar al lumii a început să se mute de acuma dela Londra

la *New York* și cu cât războiul va dănuți mai mult, cu atât situația lumii nouă devine mai puternică și America va putea cu atât mai ușor să-și impună Angliei punctul ei de vedere.

Învoeala financiară germană-rusă

Conform învoelei germano-rusești din 27 August 1918, ca adaos la tratatul de pace din *Brest, Rusia* (cum s'a amintit în *știrile* 92 al săptămânii noastre), plătește *Germania șase miliarde marce* de despăgubire.

«Nord-utsche Allgemeine Zeitung» publică textul financiar al acestei învoeli cum urmează:

Articolul 2 din învoeala germano-rusă conține ca:

Din cauza măsurilor luate din partea Rusiei, pentru păgubiiți germani să plătească aceasta o despăgubire de 6 miliarde marce din depozitele confiscate de armatele germane după încheierea păcii, Rusia încă își va socoti contra-prezidiunile, și se vor socoti cu prețul ce va fi după încheierea păcii.

Din aceste 6 miliarde de se va plăti prima sumă de un miliard și jumătate prin avansare de 245.564 kilograme în aur și 545 milioane de 400 de mil ruble în bancote. Asemnarea continuă în 5 rate. Una la 10 Septembrie 1918 de 42.860 kilograme aur și 90 milioane 900 de mil ruble în bancote, la celelalte 4 rate la 30 Septembrie, 31 Octomvrie, 30 Noemvrie și 31 Decemvrie 1918 încare rata de câte 50.676 kilogr. aur și 113 milioane 635.000 ruble în bancnote.

O sumă de un miliard marce să se plătească prin *turnarea de mărfuri rusești*. *Mărfurile* care se turusez până la 15 Noemvrie și 31 Decemvrie 1918 în valoare de câte 50 milioane marce, iar până la 31 Martie, 30 Iunie, 30 Septembrie și 30 Decemvrie 1919 în valoare de câte 150 milioane marce, și în valoare de 300 milioane marce până la 31 Martie 1920.

O sumă de 2 și jumătate miliarde marce să va realiza până la 31 Decemvrie 1918 printr-un împrumut amortizabil ce se va piași în Germania. Acest împrumut se va emite în titluri de 60, începând cu 1 Ianuarie 1919 în 1/4%, ados de interese economizate.

Restul sumei de un miliard de marce se va regula tot prin *Rusia* prin învoeala separată, dacă nu va fi fost deja aplănat prin Ucraina și Finlanda la regularea teritoriilor lor.

Al doilea capitol tratează despre înnoarea bonurilor și a depozitelor dela bănci.

Al treilea capitol despre apianare unor divergențe și înțelegerea de economie, iar despru dreptul privit germano-rus tratează în 5 capitole următoarele chestiuni: Referințele de drept la cambii și cecuri la tranșacțiuni de valută, legi de protecție industriale; terminuri de prescrierii și jururi (arbitri) în divergențe de drept civil și comercial.

Vasile Gămlău.

Știrile zilei

Numerul cel mai apropiat al ziarului nostru apare, în urma sfârșitului sărbătorii *Năsterea Născătorului de Dumnezeeu*, Marți în 11/24 Septembrie.

Nu se face alegerea de patriarh la sârbi. Politika *Hiradó* află din Neopanta, că cercurile bisericicești sârbești din Ungaria și Croația învata să se aleagă patriarh în locul răposatului *Lucian Bogdan*. Guvernul nu învata locca monahului propuner pentru convocarea congresului electoral din *Carlovți*. Cercurile autorizate, nu află, că și ei au oportum să se facă acum alegeri de deputați la congresul electoral. Nu vor fi înputați să se aleagă nici scaunule episcopicești din *Carlistad* și *Neopanta*. Nici episcoposile nu pot fi întregite, până ce scaunul patriarhal vacant, având patriarhul să prezideze la alegerea episcoposilor.

Nou director. Costisorul plinar din Arad, în sedința sa din 7 l. și a numit director provizor al institutului pedagogicologic diezean pe profesorul Dr. *Teodor Botș*, în locul *Pera Cuvioșiei* Saie pârului protosinel Dr. *Ioșii I. Olariu*, care a renunțat la post.

Alegerea de protopop la *Orăvița*. În dieceza *Caransebeșului*, și-au prezentat consens șase iniți. Majoritatea voturilor a obținut-o *Dr. Lăzar Iacob*, profesor la seminarul din Arad.

Dela fundațiunea ziarilor. Ni se comunică dela Epitropia fundațiilor, că la

Concurs

Pentru întregirea în mod definitiv a postului de învățător de la școala noastră cont. ort. rom. din Panle (Cyerfalva), protopresbiterat Clujului, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emoluentele împreună cu acest post sânt:

a) Salariul în bani cel statort prin art. 14 lege XVI din 1913, din care 600 cor. din repartiție, solve în rate treburare anticipative, iar restul din ajutorul de stat votat sub Nr. ministerial 2003/1914 VI, și care se va pune în curgere pe baza documentelor învătătorului care va fi ales;

b) Cvartr în bani și deplin corespunzător la școala cea nouă;

c) Lemnele necesare în sala de învățământ. Pentru locuința învățătorului, de lemne se va îngriji însuși învățătorul;

d) 1/4 jug. de grădini, eventual 20 cor.

e) Dreptul de folosință a unei sesiuni întregi din pădurea și pășunatul foștilor jobagi.

Învătătorul ales va fi obligat a propune toate obiectele de învățământ prescrite, deci și religunea, a cerceta însuși regulat sf. biserică și a conduce școala și elevii în toate Duminicile și sărbătorile și a cânta cu ei la sf. Liturgie.

Învătătorul sau învățtoarea aleasă, care va desvolva o activitate extrașcolară, în cor. din mai multe voci, sau pe terenul industriei de casă, se va bucura și de o remunerație deosebită și de sprințul și iubirea poporului.

Concurenții să-și înainteze peștileune de concurs în termenul susmențiat la Prefectura protopresbiterat al Clujului și vor avea să se prezinte înainte de alegere la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Eventuale informații încă, la cerere, dă bucură concurenților, oficiul parohial. În fine se observă că școala noastră e deplin corespunzătoare cerințelor legii și e prevăzută cu mobilierul și toate apărătele de învățământ prescrite. Punerea în curgere a ajutorului de stat depinde deci exclusiv dela documentele și conduita învățătorului sau învățtoarei care va fi aleasă.

Panic, 5 18 August 1918.

Comitetul parohial.

Ad. Nr. pp. 782/1918. Vidi:

T. Roșescu,
protopresb.

Nr. 432/918 protop.

(232) 1—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățător la școala confesională ort. română din Ghimbav se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emoluentele împreună cu acest post se vor plăti de cămă epitropia parohială conform dispozițiilor art. de lege XVI din 1913, grădini personale le va primi după anii servii la această școală.

Cvartr va avea nou ale în edificiul școlar, rețut de grădini 20 corane, și va fi îndatorat a conduce regulat copiii la biserică în Duminici și sărbători și a proveda cântările liturgice.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze peștileune în toate documentele de lipsă oficiului protopresbiterat ort. rom. din Zernești în termenul indicat și li se dă voie a se prezenta și în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Zernești, la 29 August 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Bran, în conțelegere cu comitetul parohial.

Ioan Dan,
adm. prot., prot. onor.

Pălări de dame!

Cu mult șic și elegante. Mare asortiment în pălări de catifea, velur și păslă (Filz), în toate preriurile la

(230) **Salonul de modă** 2—6

BERTA ZIEGLER,

Sibiu, Strada Căsnădului Nr. 43, etajul I.

Redactor responsabil Dr. Gheorghe Comșa.

Concurs repețit

Pentru ocuparea postului de învățător la școala ort. rom. din Lasul-Român, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emoluentele sânt:

a) salariul dela comuna bisericăscă 600 cor., restul dela stat;

b) cvartr în edificiul școlai;

c) grădini de 1/4 jug. castrail.

Concurenții să-și înainteze rugăriile înscrise după normele în vigoare la oficiul protopresbiterat al tractului Târnava în Cetatea de baltă (Küküllővár), până la termenul indicat.

Cetatea de baltă, 2 August 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Târnava, în conțelegere cu comitetul parohial concenent.

Nicolae Todoran,
protopresb.

Nr. 208/1918. (233)

1—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de învățător dela școala din Luncași, în protopresbiterat Hațeg, se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emoluentele împreună cu acest post sânt:

1. Salariu fundamental de 1200 cor. dela comuna bisericăscă,

2. Cvartr în edificiul școlar, și

3. Lemne de foc.

Concurenții sânt poșiiți a-și înainta cererile provăzute cu toate documentele de lipsă subsemnatului oficiu în termenul deschis, și să se prezinte în comună spre a face cunoștință cu poporul.

Învătătorul ales este îndatorat a conduce copiii în Duminici și sărbători la sf. biserică și a cânta cu ei la răspunsurile liturgice.

Hațeg, 27 August 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. română al tractului Hațeg, în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Cornel Popescu,
protopresb.

Nr. 310/1918 prot.

(244) 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători dela școlile noastre confesionale din Rașinari, Poplaca, Cristian, Gușterii, Burgard, Oena-Super., Oena-Infer., Rișudului, Sada, Simnic, Talmăcoș, Târșiori, Avrig, Porumbacuul-Super., Oena do Jos și Oena do Sus, prin acestă se publică concurs cu termen de 15 zile dela data de față.

Emoluentele împreună cu aceste posturi sânt cele legale și cuprinse în §. 4 al. art. de lege XVI din 1913, iar pentru durata rășbiului și adausuri de scumpele în cadrul venetilor singuracilelor parohii.

Refecții la vre-uniul din posturile înșurate să-și înainteze concursul cât mai îngrabă subscrisului.

Pe-ntra durata rășbiului pot reflecta ca suplinoții și învătători pensionași.

Sibiu, în 1/4 Septembrie 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Sibiu.

Dr. Ioan Stroia,
protopresb.

Nr. 178/1918.

(227) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa II Borșu, în tractul Ilici, devenită vacantă prin moartea parohului Ioan Iar, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emoluentele împreună cu acest post sânt cele fascinate în coala B, pentru întregirea dela stat.

Concurenții au să-și înainteze cererile înscrise conform normelor în vigoare, în termenul deschis, având a se prezenta pe lângă înconștințarea subsemnatului în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Iliu-murășana, la 21 August 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al tractului Iliu în conțelegere cu comitetul parohial.

Dr. Ioan Dobro,
protopresb. adm.

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoarei la școlile conf. ort. române din comunitate mai jos însemnate se publică concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

1. Apoldul-sup. Salar 1200 cor. dela epitropia parohială, cvartr în edificiul școlar, grădini în natură și 1 stânjin lemne de foc.

2. Mercuroa. Salar 1200 cor. din casa bisericii, rețut legal de cvartr și grădini.

3. Rod. Salar 1200 cor. din casa bisericii, cvartr în natură, eventual rețut legal și rețut pentru grădini.

Învătătorii aleși vor fi îndatorți a instrui pe elevii în cântările bisericăști, a-i conduce în Duminici și sărbători la biserică și a cânta cu ei. Cel zelos vor primi și remunerație.

Doritorii de a ocupa vre-uniul din aceste posturi să-și înainteze peștileune înscrise cu toate documentele de lipsă oficiului protopresbiterat, în termenul sus indicat. În interesul lor este, dacă se vor prezenta înainte de alegere la biserică spre a face cunoștință cu poporul.

Mercuroa, 7 August 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. în conțelegere cu organele parohiale.

Avr. S. Păunaru,
protopresb.

Nr. 556/1918.

(226) 3—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei Corna (cl. III.) protopresbiterat Abrudului, cu provocare la ordinul ven. Consistor din 7 August a. c. Nr. 8028 Bis, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emoluentele împreună cu acest post sânt cele fascinate în coala B, pentru întregirea doțatei dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta la subsemnatului oficiu, în termenul arătat mai sus, și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare, concurenții se vor prezenta în vreo Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a cânta și predica, eventual a celebra.

Abrud, 13 August 1918.

Oficiul protopresbiterat ort. rom. al Abrudului.

Petru Popoviciu,
protopresb.

◆ Potire, Discurs, Lingurișe, Cădelnișe, Cruci și
◆ : : : Candel : : :
◆ se pot procura prin
◆ **Librăria Arhidiecezană.** ◆

„PEATRA“

bancă economică-comercială și de credit, societate pe acții în Nagyszeben-Sibiu.

Convocare repețită

Domnii acționari ai institutului «PEATRA», bancă economică-comercială și de credit, societate pe acții, se invită conform §§-lor 16—25 ai statutelor societății la o

adunare generală extra-ordinară,

care se va ținea în Nagyszeben-Sibiu, Duminică în 20 Octomvrie a. c. st. n. la 2 ore p. m. în localul băncii, Sporgereș 28, necondiționat, conform §§-lor 20 și 25 din statute, fără priver la numărul acționarilor prezenți și a acționarilor reprezentanți.

Obiectele:

1. Deschiderea și constituirea adunării (§ 21).
2. Raportul semestral al direcției.
3. Urcarea capitalului la suma de, 51,000 la cor. 153,000—
4. Modificarea §§-lor 4, 11 și 51 din statutele societății.

Domnii acționari, cari în sensul §§-lor 18 și 19 din statutele societății voiesc să participe la adunare în persoană sau prin plenipotențiar, sânt rugați a-și depune acțiile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până în 17 Octomvrie n. a. c. la 5 ore p. m.

Nagyszeben-Sibiu, în 15 Septemvrie 1918.

(235) 1—1

Direcțiunea.

Editura și tiparul tipografiei arhidiecezane.

Publicațiune

Pașunatul de eamă de pe hotarul comunei Măh pentru o să esarindează în licitațiune publică în 22 Septemvrie st. n. 1918 la orele 3 p. m.

Prețul strigării 1300 cor.

Vadiul: 10%.

Condițiunile de licitațiune se află la primăria comunală și sânt puse la vedere publică. — Pașunatul în «Pașunarea dela Cașolțiu» se poate începe de la 5 Oct. st. n. 1918.

Măh, în 15 Septemvrie 1918.

Primăria comunală.

ESTE CLAR DEPLIN

că o damă cultă nu poate întrebuința, decât pudră-Diana și cremă-Diana.

Doză de probă . . . 3—K

Doză mare . . . . . 6—K

De vânzare pretutindeni!

În editura Comisiunei administrative a țării: pografice arhidiecezane a apărut :

Manual de cântări bisericăști

sau

Octoihul mic

care cuprinde: Rândaliua Vecerniei, Utramei și a Liturgiei; cele opt glasuri pentru Duminică, Podobile, Polieul, Pripele, Cătasăiile, Irmoasele, Svetințele ș. a.

Se află în depozit spre vânzare la «Librăria Arhidiecezană».

Prețul unui exemplar:

Legătura simplă Cor. 550, plus portul recomandat 70 filerți. — Legătura imitație de piele Cor. 750, plus portul recomandat 70 filerți.

Revanzătorilor li se dă 10% rabat.